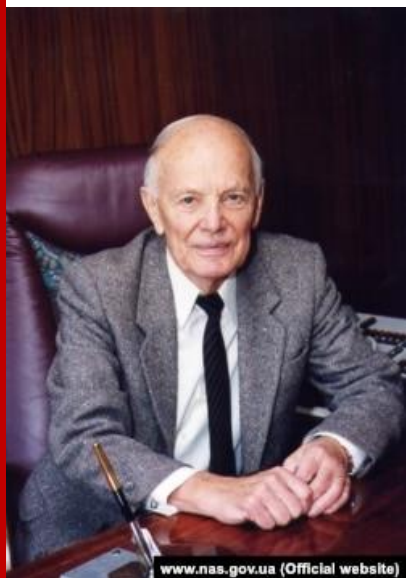


ВЕЛИКІ ІМЕНА В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

ВЕЛИКІ ІМЕНА В ІСТОРІЇ НАШОГО КОЛЕДЖУ



**27 листопада 2022: 104-й день народження Національної академії наук України
104-а річниця від дня народження Бориса Євгеновича Патона**

«Найкраще капіталовкладення ... - це вкладення в нові знання». Ця фраза належить Борису Євгеновичу Патону, чію 104-у річницю від дня народження ми сьогодні відзначаємо разом зі 104-м днем народження Національної академії наук України. Я вважаю, в цій фразі «на всі часи», актуальній і для окремої людини, і для цілої країни закладена і наша Перемога, і відновлення країни, і подальший розвиток.

Вітаю всіх причетних!

Мирослава ІВАСИК, директор коледжу.



технологія конструкційних матеріалів»(2005р.)

У нашому коледжі немає такого студента чи викладача, який би не знав вислову Є.О.Патона: "Метали - одна з основ сучасної цивілізації". Викладачі, студенти-пошуковці коледжу зустрічаються з старожилами, записують спогади, відроджують історію Ушицького повіту, історію родини Патонів і відслідковують зв'язок великого науковця з навчальним закладом.

Ім'я цього українця відоме далеко за межами України. Учений Борис Євгенович Патон народився у Києві 27 листопада 1918 року. Науковець працював у галузі металургії, технології металів, електрозварювання та матеріалознавства.

На фото: Борис Євгенович Патон з Ясюком Володимиром Федоровичем, Відмінник освіти України, Заслужений працівник освіти України, співавтор підручника «Матеріалознавство і

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА Новоушицький коледж Подільського державного аграрно-технічного університету. У народі його називають "Кузня механізаторських кадрів". Сьогодні він готує фахівців за 6 спеціальностями. А починалася його історія більше 110 років тому, за часів російського імператора Миколи II, який видав указ про кредит на утримання в місті Нова Ушиця Подільської губернії нижчої ремісничої школи імені барона Павла Павловича Местмахера. За указом від 1 липня 1908 року нижчій ремісничій школі асигновано 2335 рублів, а починаючи з 1909 року - по 4670 рублів. Крім того, виділялось на обладнання та устаткування зазначеної школи - 29257 рублів 30 копійок. Заснував нижчу ремісничу школу барон Павло Павлович Местмахер, який у селі Песець Ушицького повіту мав маєток і хотів, щоб навколишні землі обробляли кваліфіковані спеціалісти. Барон був неодружений, тому з великою любов'ю ставився до своїх братів і сестер та їхніх дітей, їм же після смерті залишив своє майно. Племінниця Павла Павловича Местмахера Олександра Вікторівна вийшла заміж за власника маєтку в селі Хребтіїв Ушицького повіту Михайла Оskarовича Патона. З того часу П.П.Местмахера і М.О.Патона об'єднували не тільки спільні справи доброчинності, меценатства і активної діяльності в різних земських органах (вони обидва причетні до відкриття земської лікарні, фінансування школи і відкриття ремісничого училища), а й родинні стосунки. У жовтні 1909 року барон П.П.Местмахер помер в місті Кам'янець-Подільському, але був похований в селі Песець Новоушицького району. За переказами, сім'я Патонів була переселена ще російським царем Петром I з Голландії чи то Франції. Вихідці із цієї сім'ї були великими людьми: Петро Іванович Патон був генералом, сенатором російської імперії; його син - Оскар Петрович Патон - російським консулом у французькому місті Ніцца.

У Оскара Патона було семеро дітей - дві доньки: Наталія (27.06.1860 р.н.), Олександра (18.06.1862 р.н.) і п'ятеро синів: Олександр (11.10.1863 р.н.), Михайло (05.08.1865 р.н.), Володимир (28.08.1867 р.н.), Євген (04.03.1870 р.н.), Петро (21.09.1872 р.н.). Через деякий час він купив у селі Хребтієві землі у місцевого пана Сабанського та збудував прекрасний маєток. Після смерті Оскара Петровича у 1909 році, цей маєток переходить у власність до його сина - Михайла Оskarовича Патона. Люди переказують, що це був надзвичайно добрий, щедрий та привітний пан. В першу чергу він збудував кам'яну каплицю біля могили свого батька. Не шкодував Михайло Патон коштів для покращення життя своїх селян, тому за власні кошти звів у селі школу та навіть сам брав участь у будівництві храму. Пан, як розповідають люди, дуже любив працювати біля землі, на пасіці, у саду. З дитинства був привчений до праці, не цурався ніякої роботи, любив точність та охайність. Також був заядлим рибакom та мисливцем. Пан був добрячим чоловіком, тому щедро платив за роботу селянам, допомагав бідним та особливо багатодітним сім'ям. Часто перед святами він приносив подарунки дітям - різні реміні та навіть шапки. А людям, щоб якось допомогти матеріально, він давав соломu, дрова, забезпечував хлібом та пашею для худоби. Відставний штабс-капітан Михайло Оskarович став головою повітових дворянських зборів. У Новій Ушиці в заможного єврея Зільбермана Йойни він придбав будинок і сад. На кошти родини Патонів у Новій Ушиці було збудовано цілий квартал. Деякі будинки збереглися до цього часу. Дружина Михайла Оskarовича Олександра Вікторівна мала медичну освіту. Коли до неї звертались хворі селяни - вона ніколи нікому не відмовляла. З її ініціативи в Новій Ушиці було обладнано пологовий будинок. Цей будинок зберігся дотепер, знаходиться він на території коледжу, в ньому проживають викладачі. Хребтіївський маєток в 1916 році відвідав старший брат Михайла Євген Оskarович Патон, який одружився з рідною сестрою Олександри Вікторівни, племінницею П.П.Местмахера Наталією Вікторівною. Невдовзі Євген Оskarович прославив себе як вчений зі світовим ім'ям в галузі містобудування і електрозварювання. Життя родини Михайла Оskarовича Патона трагічно обірвалося в 1919 році. В часи, коли панів вбивали, їхні землі забирали, все майно розкрадали. Патони змушені були виїхати зі свого маєтку та податися до Нової Ушиці, де їх вже чекав новий будинок по вул. Стара Поштова. Сім'я довго вагалася - куди податися - чи до Нової Ушиці, чи то в Київ до рідного брата Михайла - Євгена. І все ж доля вирішила все за них. Одразу по переїзду, буквально через декілька тижнів, вся сім'я була жорстоко розстріляна грабіжниками. Сам Михайло, у лікарні, через чотири дні, після важких поранень, помер. Правда, залишилась тоді жива покоївка - Катерина Матірко, що переїхала разом із паном у Нову Ушицю (тоді їй було 15-16 років). Дівчині дивом вдалось врятуватися: поки грабіжники безжально розстрілювали господаря дому, а потім пішли й по життя його дружини Олександри - вона відкрила вікно та сховалась під ліжко. Грабіжники подумали, що вона втекла. Правда, по суті вона нічого не могла сказати, бо настільки сильно тоді

злякалася, що втратила зір. У Новоушицькому коледжі немає такого студента чи викладача, який би не знав вислову Є.О.Патона "Метали - одна з основ сучасної цивілізації". Викладачі, студенти-пошуковці коледжу зустрічаються з старожилами, записують спогади, відроджують історію Ушицького повіту, історію родини Патонів і відслідковують зв'язок великого науковця з навчальним закладом. У 1908 училище прийняло перших учнів з числа міщан і селян. Борис Патон навчався у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», який в той час мав назву Київський індустріальний інститут. А від 1962 року очолює Національну академію наук України. Батько Бориса Патона, вчений Євген Патон, у 1929 році організував у Академії наук України кафедру інженерних споруд, на базі якої у 1934 створив Інститут електрозварювання. У 1986 році Борис Патон очолив інститут, який створив його батько.

Про найцікавіші факти з біографії Бориса Патона.

1. Предки Бориса Патона походять із Західної Європи і займалися кораблебудуванням. Серед прадідів Патона були генерали, контр-адмірали, прокурори, придворні радники та дипломати. У 2015 році історики Марія Дмитрієнко та Валерій Томазов написали **генеалогічну книгу** «Рід Патонів: історико-генеалогічне дослідження. Документи».
2. Борис Патон **розробив** перший у світі **прилад для обробки металу в умовах космосу** за допомогою пучка променів. Цей винахід здатний різати, зварювати, паяти і наносити металеве покриття. Учені в Києві створили апарат «Вулкан», на якому в 1969 році вперше у світі випробували технології зварювання на космічному кораблі «Союз 6».
3. Інститут електрозварювання у співпраці з Інститутом хірургії і трансплантології імені Олександра Шалімова НАМН України та Центральним госпіталем СБУ створили обладнання для **електрозварювання живих тканин**. Для цього провели сотні експериментів, спочатку на видалених органах і на тваринах. За цей метод колектив авторів у 2004 році отримав Державну премію України в галузі науки і техніки.

Борис Патон

4. Один із мостів через Дніпро у Києві названий на честь батька Бориса Патона, Євгена Оскаровича Патона. Оскільки він був проектувальником цього першого у світі суцільнозварного місту завдовжки 1543 метри. Батько разом із синами Борисом та Володимиром **першими випробовували міст**, проїхавши по ньому на службовій машині.
5. У 1982 році у Києві, перед будівлею Національної академії наук України, відкрили **бронзовий бюст** Борису Патону. Це сталося після того, як вчений двічі отримав звання Героя соціалістичної праці. Сам Борис Патон просив про демонтаж пам'ятника, але його клопотання не задовольнили.
6. Борису Патону пропонували **очолити Академію наук СРСР** у Москві, але він відмовився. Вчений був переконаний, що має працювати саме у Києві, у батьківському Інституті електрозварювання та українській Академії наук.
7. Борис Патон був **проти будівництва 3-го і 4-го ректорів** ЧАЕС через близькість до Києва. Однак після аварії академія наук долучилася до її ліквідації.
8. У листопаді 1998 року Борис Патон **першим отримав звання** Герой України. Цю нагороду за кілька місяців перед тим заснував президент Леонід Кучма в 1998 році. Звання вчений отримав «за самовіддане служіння науці, визначні досягнення в галузі зварювання та спеціальної електрометалургії, що сприяли визнанню й утвердженню авторитету вітчизняної науки у світі».
9. Борис Патон ніколи не займався спортом професійно, **але завжди був прихильником фізичної активності**. Займався тенісом і водними лижами, плавав. Понад 20 років тому пошкодив ногу, але від руху не відмовився, оскільки вважає, що він добре знімає стрес.